

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc IX. Romana societatis officii. De fructibus non debendis post dissolutam societatem per disdictam; Et de renovatione societatis facta per solum officialem absente creditore, An valeat, & an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

pecunias recipientes bonam fidem recognoscendo se obligarunt in forma relevare indemnem dictum Latinum, in eorum gratiam nomen & officium præstantem; Deinde verò idem Latinus per soluta æquivalenti summa, & prædictæ societatis cessionem à Pompeo reportavit, Cumque dicti debitores per plures annos fructus persolvissent pulsati per dicti Latini filios & hæredes ad restitutionem fortis, excipiebant de indebita solutione fructuum in sortem imputandorum, vel ab initio ob nullam existentem societatem, quam dicebant iniri non potuisse per Latinum, qui non erat officialis, dum officium residebat in persona Joannis, Vel ubi iniri potuisset, saltem ex tempore quo idem Latinus effectus est creditor, ob incompatibilitatem concursus actionis & passionis in eodem subjecto, ita ut unus & idem esset socius sui ipsius, dum receptissimum est societatem contrahi & substantiari inter creditorem dantem pecunias & officialem, quamvis hic, sciente etiam creditore, præstaret nudum nomen, quia pecuniæ aliis darentur bonam fidem recognoscentibus.

Requisitus proinde ad scribendum ex parte creditorum, quatenus pertinet ad primum punctum, An scilicet societas contrahi poterit per eum, qui esset officii reservatarius tantum, non autem titularis, Ponderabam quod licet antiquitus ista quaestio disputata fuisset, nihilominus *Rota in Romana Societatis officii coram Penta* inter suas decis. 421. juxta *Lugdunen.* aliàs 326. juxta *Venetam* repetita etiam post *Zacch. de Societ. dec. 32.* affirmativam credidit veriore, ex ea ratione, quod societas contrahi non dicitur super ipsa substantia officii in sorte principali, sed super ejus fructibus & emolumentis, ideoque congruentius contrahitur per eum, qui est dictorum fructuum & emolumentorum dominus, & cum dicta decisione pertranseunt *Zacch. hoc tract. numer. 27. cum sequen. & Duard. eodem lib. 2. cap. 6. §. 1. quaest. 4.* ubi eandem decisionem registrat.

Hinc difficultas potius esse videtur in casu converso, ubi scilicet societas contrahitur per titularem officii, cujus alter esset reservatarius, quoniam licet ejusdem officii substantia in eo resideat, Attamen cum non habeat dominium & dispositionem fructuum & emolumentorum ad alterum pertinentium, deficere videtur societatis subjectum; Et propterea quamvis *Rota in Romana Societatis coram Gypso* relata per *Duard. ubi supra quaest. 5. & impress. post Zacch. hoc tract. decis. 31* pro validitate senserit, Attamen *Zacch. num. 46. & Duard. dicta quaest. 5.* contrarium sentiunt, dictaque decisioni respondere conantur, Sed quicquid sit de unius vel alterius opinionis veritate, quam adhuc occasio non præbuit examinandi, primus casus cadens sub controversia videbatur remanere planus,

Quoverò ad alterum punctum, neque mihi, neque scribenti in contrarium concessum fuit invenire auctoritatem in terminis, undè illum discurrendo per rationes vel similia, ut faciendum est, quandò non habemus auctoritates speciales benè fundatas, cum in his verè & propriè consistat scientia, ac dignosatur Doctor benè fundatus; Quando Latinus officii reservatarius esset verè debitor, quia ipse pecuniam habuisset, atque societatis fructus solvere debuisset, tunc incompatibilitas esset clara, dum absque mixtura juris tertii idem esset debitor & creditor, ac socius activus & passivus, seu socius sui ipsius; Ubi verò adest mixtura

juris tertii, quia contraus commodum & incommodum pertinet ad alios, qui pecuniam receperunt, ac bonam fidem recognoverunt, dum ut sæpius in præcedentibus habetur, in hujusmodi societatis cessionarium non transit illius substantia, sed solum commodum, quod debitoris nil interest esse unius vel alterius, dum non alteratur periculum ex quo debitor lucrum sperat, Et tunc nil videtur repugnare, ut idem officialis dictum commodum obtineat, maximè ubi provenit ex intervallo, nullaque adest fraus, ex iis quæ in terminis similibus commoditatis pensionis Ecclesiasticæ & compatibles in ipsomet beneficiato & rituali, seu commoditatis feudi & emphyteusis in ipsomet Domino directo ponderata sunt in *Romana solidationis computorum hoc eodem tit. disc. 6.* Et juxta præmissa credo fuisse resolutum, moderando scilicet inhibitionem per debitores obtentam à mandato executivo contra eos relaxato per judicem primæ instantiæ de partibus: Neque occasio præbuit hucutque punctum prædictum alijs disputare, ut ita maturius veritas indagari poterit.

ROMANA

SOCIETATIS OFFICII

PRO

CÆSARE COLUMNNA

CUM

CARDINALI MANCINO

tunc Prælato.

Casus decisus per rotam pro Columnna.

De fructibus non debendis post dissolutionem societatem per disdictam; Et de renovatione societatis facta per solum officialem absente creditore, An valeat, & an sufficiat ratificatio tacita & conjecturalis.

SYMMARIVM

1 **F**Acti series.

2 **F**ructus non debentur post disdictam societatem non obstante pacto.

3 **A**d perfectionem & validitatem societatis initæ, vel renovatæ cum absente requiritur ratificatio expressa, & non sufficit tacita.

DISCURSUS IX.

Cæsar Columnna Notarius Tribunalis A. C. super dicto ejus officio, sub propriæ vitæ periculo, de anno 1641. societatem inivit scut. 1000. ad favorem Octavii Spadæ, qui de anno 1643. illam cessit Jacobo Gambæ post sex menses illam disdicenti, sed de anno 1648. idem Cæsar eam renovavit ad favorem dicti Gambæ absentis in munere Audi-

Auditoris Avenionensis, qui de anno 1652. societatem prædictam cessit Cardinali Mancino tunc Prælo, sub narrativa, quod illa inita esset de anno 1641. ad favorem Spadæ, dictæque cessionis instrumentum stipulatum fuit præsentem ipsomet Cæsarem; Cumque de anno 1654. sequuta fuerit mors dicti Spadæ, Cardinali prædicto pulsante Cæsarem ad solutionem fructuum, excipiebat iste ad illos non teneri stante societatis dissolutione per disdictam usque ab anno 1643. non curata renovatione ut potè facta cum absente nunquam ratificante; Hinc proinde introducta causa coram A.C. sententia absolutoria debitoris prodit, & commissa per appellationem causa in Rota coram Melio, sub die 2. Maii 1659. pro eodem debitore quoque prodit resolutio, non deberi scilicet fructus post finitam societatem, quamvis pactum expressum adesset, quod etiam societate disdicta currere deberent fructus, quoniam cessante periculo illi citrà usurariam labem deberi non possunt, neque in hoc partium conventio quicquam operari potest juxta votum Accoramboni relatam per Ferrinacc. conf. 15. sub num. 34. Cyriac. controu. 252. num. 42. cum aliis in decisione desuper edita.

Quoverò ad punctum renovationis, ad quem rota disputatio restringebatur, Ego scribens pro debitore principale fundamentum tam coram A.C. quam in Rota constituendam in eo, quod illa facta esset ad favorem absentis, de cujus certa & expressa ratificatione non constabat, ut requiri, non suffragante tacita vel præsumpta deducta ab exactione fructuum vel aliis adminiculis, firmant Zaccb. hoc tract. num. 395. & seqq. Boccacc. eodem num. 212. Cyriac. controu. 252. num. 4. & Rota decis. 660. num. 3. par. 1. divers. Ex ea clara ratione, quod cum agatur de materia differenti subjecta periculo vocationis, quod unice salvat contractum, consensus debet esse expressus ad tollendam claudicationem ac fraudem, in qua creditor versari posset, ita sub hac incertitudine effugiendo periculum, ac sine eo exigendo fructus ad rigorosam rationem 12. pro centenario; Potissimè quoniam actus exactionis fructuum remanebat æquivocus, ut potè referibilis etiam ad primam societatem quamvis disdictam stante pacto cursus fructuum usque ad restitutionem sortis.

Clarius verò pro excludenda ratificatione prædicta considerabam formam cessionis conceptæ de prima societate inita cum Spada, ex hoc enim deducebam inevitabile dilemma, quod aut Gamba absens illam scivit aut ignoravit; Si ignoravit, prætendi non potest ratificatio, cum consensus & voluntas non trahantur ad ignorata; Et si scivit, clara resultabat probatio, quod noluit approbare, dum non istam, sed aliam præcedentem cesserat.

Rota super puncto consensus expressi juxta dictas auctoritates nihil firmare voluit, sed relato tantum incidenter motivo, principale fundamentum constituit in eo, quod Ego etiam deducebam pro ratione exclusivæ ratificationis ut supra, quod scilicet non secundam sed primam partem in contractum deducere voluerit; Verum utcumque sit, si id capiatur pro fundamento principali, si ve pro probatione diversæ voluntatis ut supra, justa & probabilis vis est resolutio, cui proinde altera pars acquievit, accipiendo sortem, cuius diminutioni ex aliquibus fructibus solutis præsentis debitor ut credo per concordiam cessit.

Ad motivum verò præsentis adhibita per debitorem instrumento cessionis, respondebatur; quod cum ageretur de inducendo contractum omnino novum, requirebatur consensus expressus, per quem debitor novata societate agnosceret in novum socium cessionarium, in quo societas tanquam ex novo contractu principaliter substantiaretur, quod ex tenore contractus constabat partes facere noluisse, unde proterea dicta præsentia ad eam cessionarii cautelam referibilis remanebat, ut ita debitor cessus non posset solvere debitum cedenti ad notat. in l. 3. Cod. de novat. Et quamvis ex parte actoris diceretur ad hujusmodi novationem probandam debitorem deinde expressum consensum præstitisse reservationi decreti ad favorem Mancini novi cessionarii super officio, quod fuisset magnum motivum, nihilominus deficiebat justificatio in facto.

ROMANA

SIVE, & c.

*Votum suppressis nominibus ad petitionem
cujusdam Cardinalis Arbitri.*

An in societate officii fructus decursi converti possint in sortem principalem, novam societatem ex eis creando.

SUMMARIUM.

1. Quod fructus societatis officii non possint converti in sortem.
2. Quid in censu.
3. Notatur differentia inter societatem officii & censum.
4. Fructus societatis officii habent speciem sortis principalis.

DISC. X.

Remissa in satis qualificatum Cardinalalem, verbotenus, ac extra judicialiter decisione controversæ. An fructus decursi cujusdam societatis officii in alteram societatem tanquam fors converti potuerint, & an intraret necne anathocismus, Atque à dicto Cardinali consultus de anno 1651. expertus de recenti pluries sensum Innocentii Decimi tunc regnantis super denegatione sanatoriarum census creati ex fructibus decursis alterius census, ex isto fundamento, quod hæc esset species anathocismi damnati etiam de jure civili in l. finali Cod. de usuris, fortius verò de jure Canonico ex deductis per Merlin. dec. 409. aliàs 301 par. 5. rec. cum aliis in sua materia sub tit. de usuris, ac etiam sub altero de censibus, in cujus terminis, quod nullitas census constituiti ex fructibus proveniret etiam à jure communi, & seclusa Bulla Pii V. sentiit Rota decis. 379. post Cenc. cum aliis præsertim in Tranen. sub tit. de cens. disc. 2. sui in voto negativo.